

Narzędziownik:

PRACA Z DZIEĆMI O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Etap edukacyjny: klasy 4-8 szkoły podstawowej

Autorka: Joanna Świercz

Wstęp

Narzędziownik został przygotowany z myślą o nauczycielach szkół podstawowych pracujących na co dzień z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych (SPE). Są to zarówno uczniowie uzdolnieni jak również uczniowie z trudnościami, posiadającymi specyficzne trudności w uczeniu się (np. dysleksja) lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Narzędziownik może być również wykorzystywany jako źródło inspiracji przez nauczycieli pracujących w szkołach specjalnych. Zebrane w materiale propozycje aplikacji i dobrych praktyk wspierają edukację dzieci o SPE, rozumianą również jako kształtowanie kompetencji kluczowych XXI wieku. Narzędziownik to zbiór starannie wyselekcjonowanych portali, narzędzi, e-zasobów oraz przykładów dobrych praktyk nauczycielskich, które sprawią, że nauczanie uczniów ze SPE przebiegać będzie w sposób optymalnie dostosowany do możliwości i potrzeb dzieci.

Polecane portale, aplikacje, e-zasoby i dobre praktyki

1. Publikacje Wydziału Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych Ośrodka Rozwoju Edukacji

Kategoria: portal edukacyjny

Link: <https://www.ore.edu.pl/2017/11/specjalne-potrzeby-edukacyjne-materialy-do-pobrania/>

Na stronie zamieszczono wszystkie publikacje Ośrodka Rozwoju Edukacji dotyczące pracy z dziećmi o SPE. Znajdują się tam przykłady dobrych praktyk, materiały dotyczące pracy z uczniem niepełnosprawnym w szkole ogólnodostępnej, organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej na różnych poziomach kształcenia (także w przedszkolu). Ponadto w opracowaniach znajdziemy informacje na temat specyficznych trudności w uczeniu się, wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka, pracy z uczniem z zaburzeniami zachowania oraz wskazówki do pracy z dzieckiem cudzoziemskim.

2. Pedagogika specjalna dla nauczycieli

Kategoria: portal edukacyjny

Link: <https://pedagogika-specjalna.edu.pl/kategoria/rewalidacja/page/2/>

Portal pedagogiczny, ze szczególnym uwzględnieniem dziedziny pedagogiki specjalnej. Zawiera podpowiedzi na temat pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Do dyspozycji nauczycieli są gotowe scenariusze zajęć rewalidacyjnych prowadzonych m.in. z dziećmi ze spektrum autyzmu, dzieci niedowidzących czy dzieci niedosłyszących. Część materiałów poświęcona jest również rozwijaniu kompetencji społecznych u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Autorzy

zachęcają również do czytania artykułów zamieszczonych na portalu przedstawiających punkt widzenia rodziców wychowujących dzieci ze SPE.

3. LetMeTalk: Darmowa proteza mowy

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: <https://apps.apple.com/us/app/letmetalk/id919990138>

Darmowa aplikacja typu AAC (Augmentative and Alternative Communication - Komunikacja Wspomagająca i Alternatywna). Wspiera komunikację we wszystkich sferach życia, umożliwiając każdemu komunikację z innymi. Pozwala na ułożenie sekwencji obrazków, a następnie przekształca je w zrozumiałe zdanie. Baza obrazków wykorzystana w aplikacji LetMeTalk zawiera ponad 9000 łatwych do zrozumienia obrazów z systemu ARASAAC (<http://arasaac.org>). Dodatkowo można dodać własne obrazki z telefonu lub tabletu, bądź też dodać zdjęcia wykonane za pomocą wbudowanego aparatu. Do używania LetMeTalk nie jest wymagane aktywne połączenie internetowe ani aktywna sieć komórkowa, dlatego aplikacji LetMeTalk można używać w prawie każdej sytuacji np. w szpitalach, zakładach opieki zdrowotnej czy szkołach. Aplikacja może być używana przez osoby z (między innymi) następującymi schorzeniami: zaburzenia ze spektrum autyzmu i zespołu Aspergera, afazja, apraksja mowy, zaburzenia artykulacji oraz fonologiczne, stwardnienie zanikowe boczne (ALS), schorzenia neuronu ruchowego (MND), porażenie mózgowe czy zespół Downa (więcej: <https://www.specjalni.pl/2020/09/letmetalk-darmowa-aplikacja-wspierajaca.html>).

4. Wakelet i funkcja czytnika immersyjnego

Kategoria: aplikacja

Link: <https://wakelet.com/>

Czytnik immersyjny to funkcja wspomagająca naukę czytania oraz ułatwiająca czytanie osobom niedowidzącym lub słabowidzącym. Funkcję tę posiada Wakelet (narzędzie to szerzej opisano w narzędziowniku poświęconemu edukacji zdalnej). Każdy tekst umieszczony w aplikacji można uruchomić za pomocą czytnika i usłyszeć. Użytkownicy mogą regulować prędkość odtwarzania tekstu, dobrać głos w wybranym języku: żeński lub męski. Mają również wpływ na wielkość i kolor wyświetlanych liter. W czytniku można też wybrać opcję podświetlania poszczególnych części mowy.

5. Dyslexia Friendly - rozszerzenie do Google Chrome

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: https://chrome.google.com/webstore/detail/dyslexia-friendly/miepjgfkommhllbbjaedffcpkncboeo?utm_source=chrome-ntp-icon

Dzięki zainstalowaniu tego rozszerzenia w przeglądarce Google Chrome zwiększymy czytelność witryn internetowych, zmieniając czcionki (OpenDyslexic lub Comic Sans) na łatwiejsze do odczytania i dodając ulepszenia wizualne. Kontrast między akapitami tekstu jest wzmocniony przez różne kolory tła parzystych i nieparzystych akapitów. Linijka do czytania podąża za kursorem myszy.

6. Przewodnik "Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?"

Kategoria: dobra praktyka

Link: <http://www.oke.krakow.pl/inf/filedata/files/Jak%20organizowa%E6%20edukacj%EA.pdf>

Przewodnik pt. „Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?” w formacie pdf. Zawiera charakterystykę dzieci ze SPE oraz wskazówki do pracy dla nauczycieli m.in. z dziećmi upośledzonymi umysłowo, niewidomymi i słabowidzącymi, niesłyszącymi oraz słabosłyszącymi, autyzmem oraz niepełnosprawnymi fizycznie. Kolejne rozdziały poświęcone są uczniom z autyzmem, z ADHD, z chorobami przewlekłymi, poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się, specyficznymi trudnościami w uczeniu się, niedostosowanymi społecznie oraz uczniom wybitnie uzdolnionym. Ostatni rozdział publikacji to uwagi dotyczące realizacji poszczególnych części podstawy programowej z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

7. Specjalni.pl

Kategoria: dobra praktyka

Link: <https://www.specjalni.pl/>

Fanpage na Facebooku: <https://www.facebook.com/specjalniblog/>

Strona internetowa oraz fanpage na Facebooku prowadzone przez Jolantę Majkowską i Zytę Czechowską, nauczycielki na co dzień pracujące w szkole specjalnej. Na stronie odnajdziemy gotowe materiały do pracy z dziećmi o SPE na zajęciach z matematyki, języka polskiego, historii, przyrody czy nawet do edukacji patriotycznej. Autorki dzielą się przykładami samodzielnie tworzonych pomocy dydaktycznych. Wskazują przydatne aplikacje oraz multimedia, z których korzystają.

8. Dlanauczyciela.pl

Kategoria: dobra praktyka

Linki: <https://dlanauczyciela.pl/pliki/zasoby,reforma-2017-szkola-podstawowa-klasy-4-8,terapia-i-rozwoj,specjalne-potrzeby-edukacyjne>

<https://dlanauczyciela.pl/pliki/zasoby,reforma-2017-szkola-podstawowa-klasy-1-3,terapia-i-rozwoj,specjalne-potrzeby-edukacyjne>

Materiały stworzone przez Wydawnictwo Nowa Era. Dedykowane dla uczniów szkół podstawowych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Są to materiały, które można wykorzystywać podczas zajęć przedmiotowych, ale również zajęć rewalidacyjnych. Część materiałów dostępna jest jedynie dla użytkowników posiadających konto na portalu.

9. Materiały Fundacji SYNAPSIS – fundacji dla dzieci i dorosłych z autyzmem

Kategoria: dobre praktyki

Link: <https://synapsis.org.pl/materiały-do-pobrania/>

Strona prowadzona przez Fundację SYNAPSIS, której zadaniem jest niesienie profesjonalnej pomocy dzieciom i dorosłym osobom z autyzmem i ich rodzinom, w tym podczas ich edukacji szkolnej. Na stronach fundacji znajdziemy m.in. instruktaż dla specjalistów dotyczący wprowadzania planu dnia w placówce, planu na zajęciach indywidualnych oraz zalecenia do prowadzenia zajęć indywidualnych i grupowych z wykorzystaniem AAC (Augmentative and Alternative Communication - Komunikacja Wspomagająca i Alternatywna).

10. Zobaczć programowanie

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: https://zaprogramujprzyszlosc2.edu.pl/uploaded_files/158436802350_5-zobaczyc-programowanie-calosc.pdf

Publikacja powstała w ramach realizacji projektu "Zaprogramuj przyszłość" - edycja 2019/2020. Jej autorkami są Urszula Bartnikowska, Karolina Żelazowska, Katarzyna Falkowska. Autorki poradnika wskazują obszary, dzięki którym uczniowie z wadą słuchu pogłębią swoje kompetencje o takie, jakie obecnie można uznać za niezbędne dla człowieka mającego ambicję nadążać za zmianami zachodzącymi w świecie. Są to m.in kompetencje matematyczne, techniczne i informatyczne. Jednocześnie zaproponowane aktywności wzbogacają zakres zajęć z programowania w pracy z uczniami słyszącymi. Zastosowanie elementów języka migowego wprowadza słyszących w nowy obszar, w którym ludzie porozumiewają się nie tylko różnymi językami, ale też tworzą kody, znaki oraz... gesty.

Podsumowanie

Rekomendowane e-zasoby i praktyki są wysoko cenione w środowisku nauczycieli praktyków, którzy na co dzień pracują z dziećmi o SPE i podejmują trud stosowania nowoczesnych metody w prowadzeniu lekcji. Zasoby zaprezentowane w narzędziowniku są dostępne bez opłat, umożliwiają dostosowanie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów Są to w większości treści innowacyjne, wykorzystujące nowoczesne metody aktywizujące i angażujące uczniów, zawierające elementy korelacji międzyprzedmiotowych.

Proponowane zestawienie zostało przetestowane przez nauczycieli praktyków, w tym przez członków opiniotwórczej grupy Superbelfrzy RP. Proponowane narzędzia TIK mogą stanowić uzupełnienie nowoczesnego nauczyciela, a ich „elastyczny” charakter pozwala nauczycielowi/nauczycielce na budowanie własnego, indywidualnego narzędziownika.

Materiał dostępny na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa 4.0. Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i autorek. Zezwala się na dowolne wykorzystanie materiałów w tym utworów, tworzenia i rozpowszechniania ich kopii w całości lub we fragmentach, wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych - pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania autorki oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jako właścicieli praw do tekstu. Tekst licencji dostępny na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>.